

Lista, januar 2003:

Jord meg her! - Og der!

D&N Jan Alvestad

I mange år var det liten grad av eksperimentering med antenner under DX-oppholdene på Stave (Lista), men mye har skjedd i løpet av det siste året. En pedisjon i midten av januar 2003 hadde satt seg som mål å få på plass et antenneopplegg som vi kan gjøre gjenbruk av senere. I forkant av Lista-turen hadde et par av deltakerne sørget for anskaffelse av det utstyret som ble ansett som nødvendig. Dette inkluderte bl.a. antennesplitter, balun, jordspyd og diverse kabler.

En uke i forkant av treffet var skepsisen stor til at det i det hele tatt skulle bli en utflukt. Langvarig kaldt vintervær hadde preget også Lista og vi var slettes ikke sikre på om vi skulle klare å slå oss gjennom telen med jordspydene.

En brå og vedvarende værforandring gjorde at snø, is og tele forsvant dagene før turen. Da et koronahull - som kunne gitt en forstyrrelse noen dager forut for treffet - hadde forsvunnet, tydet også solværet på at det kunne bli brukbare forhold for en lytte-ekspedisjon.

Vel framme i leiligheten på Stave tok vi umiddelbart fatt på oppgaven med å få opp i det minste en god antenne før mørket senket seg. Et medbrakt tau klarte vi ved hjelp av ulike teknikker å få over det ene mønet uten å måtte ta turen opp på taket. Tauet ble så festet med den ene enden nær bakkenivå, mens selve antennen ble festet i den andre enden. Med barduneringen på plass var det bare å dra ut resten av antennen og få festet borteste ende så høyt som mulig i det eneste nærliggende treet i vestlig retning.

Tilbake utenfor leiligheten ble så jordspyd slått ned og koblet til balun via en meget tykk jordingskabel. Så gikk det raskt å få resten av kablene på plass, først fra balun til antennesplitter, så fra splitter til hver enkelt mottaker. Da gjensto det mest interessante. Virket det? Joda, nesten all støy var borte. Selv med TV på var det nå mulig å DXe, og med dette apparatet avslått forsvant også den siste rest av støy.

Tidligere har jeg alltid pleid å ha på preamplifiser i min AOR7030, men denne var det ikke lenger nødvendig å bruke. Tidlig fredags kvelden var det ikke de mest interessante stasjonene å høre på, men UK-stasjoner var enda bedre enn de pleier å høres på den tiden av døgnet.

Lydbildet på det fleste frekvenser virket å ha bedre oppløsning enn det vi var vant med, dvs. at det var lettere å skille mellom stasjoner på samme frekvens. Det drøyde imidlertid med NA-stasjonene, de første hørtes ikke før den siste halvtimen før midnatt lokal tid og da var det uvanlig nok stasjoner i X-båndet som dukket opp først. En svak asiatisk stasjon på 1350 kHz økte samlingen av grå hår i hodet på Bernt og meg selv. Muligens vil båndopptak kunne gi svar, men vi klarte ikke umiddelbart å plassere stasjonen mer nøyaktig språkmessig.

Vi kjøyet ikke så lenge etter midnatt. I 6-tiden om morgenen kunne vi konstatere at det var nesten utelukkende stasjoner fra nordøstlige deler av USA framme. De fleste 50 kW stasjonene fra New York gikk bra. Disse hørtes bra til etter 9 lokal tid.

Sjekker utover formiddagen avslørte at det drøyde før NA-signalene forsvant helt. Faktisk var det audio på 1510 og 1520 helt fram til 1245 lokal tid. Dette er uvanlig seint, selv med gode conds, så langt sør i Norge. For sammenligningens skyld hørtes det ikke NA på min andre antenne (som ikke var koblet til balun) og som pekte i retning VNV etter kl. 0930.

Så var det tid for del 2 av vårt eksperiment. Nå skulle hovedantennen termineres i bortre ende. Bernt hadde med seg et godt utvalg av motstander.

Vi valgte ut de som sannsynligvis ville være best egnet og fikk koblet dem etter tur til enden av antennen og nok et jordspyd. Den som så ut til å gi best resultat ble så valgt for mer permanent tilkobling.

Resultatene av jordingen var meget interessante, men likevel ikke helt i tråd med det som vi hadde forventet. Håpet var å fjerne mesteparten av signalene østfra, dvs. å redusere antennens baklobe. Dette skjedde ikke, faktisk kunne det virke som om bakloben var vel så god som den hadde vært.

Også frontloben virket lovende, f.eks. hørtes Tay på 1584 meget godt på hovedantennen, mens det knapt var spor av Tay på en annen antenne. Der gikk i stedet et par andre briter og en eller to stasjoner lenger sørfra.

Tester på mange andre frekvenser avslørte store forandringer i hva som kunne føres, generelt hadde stasjoner fra Benelux-landene, sørlige England, Frankrike, Tyskland, Spania og Italia blitt mye svakere, mens det var påfallende hvor mye lettere det var å få inn stasjoner fra sørøstlige deler av Europa og Midt-Østen. Antennen hadde blitt mer selektiv i øst-vest retninger på bekostning av stasjoner hovedsakelig sør for oss.

Merkelig nok hørtes både Vigra og Røst bedre etter termineringen, så det var tydeligvis ikke samme signaldemping nordover som sørover.

Et godt eksempel på effekten av termineringen kunne observeres på 1206 kHz. Mens frekvensen vanligvis domineres av en fransk stasjon, kjempet nå

Voice of the People of Kurdistan og Reshet Dalet, Israel om oppmerksomheten!

Denne kvelden dukket Newfoundland-stasjonene opp allerede 1930 UTC, med 800 VOWR først ute like etter at Grønland ble hørt på 650. Alt virket lovende og undertegnede tok kvelden veldig tidlig. Oppe før midnatt igjen var det ikke så mye interessant å høre på. Noen av de vanligste østkyst-NA gikk, men det gjorde også noen av Venezuela-stasjonene. Det var tydelig at noe hadde skjedd for også Spania-stasjoner gikk en del bedre enn kvelden før.

Ved hjemkomst viste det seg at en koronahull-basert forstyrrelse hadde begynt å påvirke magnetosfæren. Vanligvis fører slikt til at det etterhvert blir få transatlantiske stasjoner å høre på. Forholdene hadde imidlertid klart bedret seg til morgenkysten, iallfall var det NA som igjen dominerte. Mens det dagen før hadde vært best signalstyrke på lave frekvenser, var det nå stasjoner i X-båndet som blomstret opp mellom 08 og 09 lokal tid.

Denne morgenen hørte jeg omtrent ikke TA-stasjoner på den alternative antennen, så det var tydelig at den nye antennen klarte å sope med seg det som var av signaler.

Alt i alt var opplevelsen av den bardunerte og terminerte antennen meget positiv. Forhåpentlig vil vi få mye glede av det nye oppsettet i årene fram mot neste solflekkminimum. Kanskje treffer vi på en skikkelig conds-topp også?

I listen to
A M IN THE EVENING
1359KHZ / 220MW